

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš po tarifu
Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Japonska potresna katastrofa vedno večja

VULKAN KOMAGATAKA SE VEDNO BRUHA. — 50 km DALEČ MEČE KAMENJE, LAVA PA JE ZALILA VSO OKOLICO V DALJAVO 25 km. ŠKODA JE ŠE NEPRECENLJIVA, ŠTEVILO ČLOVEŠKIH ŽRTEV PA BO ZNAŠALO VEČ TISOČ.

LONDON, 20. junija. Po vesteh iz Tokia je potresna katastrofa, ki je zadel japonski otok Homokomagataka, zavzela take dimenzije, da skoraj nima primere v zgodovini japonskih potresov. Vse pa kaže na to, da katastrofa še ni dosegla vrhunca in da najhujše še le pride. Potresni sunki se neprestano ponavljajo in so vedno močnejši. Okolica vulkana je ena sama razvalina. Iz žrela švigajo do 4000 m visoki plameni, ki obsevajo nebo tako močno, da žari v okrožju 100 km. Vulkan neprestano bruha, toča kamenja pa je zasula vso okolico. Ogromno kamenje meče do 50 km daleč, tako da ljudje niso skoraj nikjer varni življenja. Med zamolklim bobnenjem se zemlja neprestano trese in rušijo se celo v oddaljenih krajih hiše, ki pri zadnjem

potresu sploh niso bile prizadete. Mešči Inkuhakava in Shikabe, ki sta bili priljubljena torišče tujcev, sta izginili z zemeljskega površja. Najprej je preostale razvaline zasula debela plast pepela, ki jo je pozneje zalila še lava, ki se steka z vseh pobočij vulkana. Toklave je zajel tudi že 20 km oddaljeno mesto Morioka, ki so ga prebivalci zapustili v paničnem begu. Vojaštvo si prizadeva, da bi z močnimi nasipi zajelo tok lave in ga napotilo mimo mesta, vendar pa ni izgledov, da bi se to posrečilo. Vse vojne ladje so zaposlene s prevažanjem beguncev z otoka na sosedne otoke. Vlada je mobilizirala tudi vse tovarne in trgovske ladje, da pomagajo pri transportu beguncev, med katerimi vlada nepopisna beda. Večinoma so si rešili le golo

življenje. Pri zasilnih vojaških kuhinjah dobivajo zaenkrat hrano. Po vsej Japonski je uvedena nabiralna akcija za pomoč beguncem. V potresno ozemlje je vlada odposlala posebno komisijo geologov, ki imajo nalogo, da proučijo, kedar bo potres poenolaj odnošen, ali je sploh še mogoče na obnovo opustošenih pokrajin. Škoda, ki jo je povzročil potres, se še vedno ne da niti približno oceniti. Sodeč po obsegu katastrofe in številu prebivalstva sega v stotine milijonov dolarjev. Prav tako je tudi še vedno neznano, koliko ljudi je našlo smrt pri potresu. Samo za Inkuhakavo se cenilo, da je bilo ubitih okrog 6000 ljudi, ki so našli smrt pod razvalinami, ali pa jih je zasul žareč pepel s kamenjem in lavo.

Zakon o notranji upravi države,

ki ga je kralj podpisal včeraj 19. t. m., pomeni nedvomno korak naprej v konsolidaciji in ureditvi naše obče uprave in celokupnega državnega aparata. Ta zakon je le nujno potreben člen v verigi zakonov, ki nadovezuje na zakone o kraljevski oblasti in vrhovni državni upravi. Predpisuje organizacijo uprave in njeno delovanje v neposrednem stiku z ljudstvom in njegovim življenjem.

Dekonzentracija je prvo načelo, ki ga uvaja novi zakon. Ministrstvo za notranje zadeve, ki bo sestajalo v bodoče iz oddelkov za državno zaščito, za javno varnost ter iz upravnega in samoupravnega oddelka, bo vršilo samo nadzorstvo nad poslovanjem podrejenih oblasti, ki so veliki župan, sreski načelnik, lokalne državne policijske oblasti in v prenešenem delokrogu občine. Ministrstvo bo kot prva instanca reševalo samo gotove v zakonu izrecno navedene zadeve, vse drugo bo pa prepuščeno v reševanje sreskim načelnikom in prvi in velikim županom v drugi instanci.

Odstranjena je dvotirnost upravnih oblasti v prvi in drugi instanci: vsa upravna delavnost države, v kolikor zakoni ne nalagajo poslov sodiščem, finančnim in vojaškim oblastem, je komentirana v gori navedenih dveh instanc. Nobena druga oblast nima pravice imperija, ampak je lahko kvečjemu komercialno-tehnična ustanova, ki ni nosilec oblasti, ampak samo javno podjetje. S to koncentracijo oblasti, ki je odlična vrhuna tega zakona, bodo v bodoče onemogočeni kompetenčni spori oziroma cepitev v instance. Instančna pot je po novem zakonu; sreski načelnik kot prva, veliki župan kot druga in ministrstvo kot tretja instanca.

Bistveno za izboljšanje državne uprave je, da se posveča izredna pozornost njenim organom, in to tako glede kvalifikacije, kakor glede prejemkov in glede poslovanja v službi. Tudi v tem pogledu prinaša novi zakon razveseljevalne določbe; predvsem se zahteva za politične upravne uradnike pravno fakultetska izobrazba in je samo radi prehoda iz sedanjih v tem pogledu žalostnih razmer v Srbiji in Črni gori veljavnost te določbe suspendirana za dobo 5 let. Upamo, da se bo ta suspenzija razumevala in prakticirala v tem smislu, da se bodo začasno po potrebi še pustili na mestih upravni uradniki brez fakultetske izobrazbe, ako so se z dolgoletnim službovanjem že izkazali in dokler ne bo dovolj novih kvalificiranih moči za vsa ta mesta. Važno je dalje, da so glede izvrševanja uradnih dolžnosti in glede discipliniranega postopka predpis novega zakona zelo strogi. Izredne važnosti pa je, da so politični uradniki z novim zakonom glede dohodkov v gotovem smislu izenačeni s sodniki in bodo imeli z izrednimi zakoni določenimi dokladami dohodke, ki jim zagotavljajo popolno neodvisnost od okolice in s tem možnost za čim najboljše in najobjektivnejše izvrševanje službe.

Posebna pozornost je posvečena v zakonu tudi depolitizaciji političnega urad-

Obisk kralja v Zagrebu

ZAGREB, 20. junija. Po vesteh iz tukajšnjih poučenih krogov bo kralj v ponedeljek 23. t. m. prispel v Zagreb, kjer bo ostal par dni, nakar bo odpotoval na Bled. Za časa bivanja v Zagrebu se bo nastanil v škofiškem dvorcu Brezovac, ki je v to svrhu že pripravljen.

Obletnica krvave tragedije

v bivši Narodni skupščini je danes 20. t. m. Razbujenje, ki je takrat zagrabilo celo našo javnost nad strašnim bratomorom, se je medtem že poleglo. Pravica je izrekla svojo besedo in obsodila krivca. Hrvatski narod, ki je ob tej priliki izgubil tri izmed svojih najboljših sinov, se jih danes ob obletnici v tihi žalosti spominja pri mašah-zadušnicah in upa, da bo na njihovih grobovih vzklila boljša bodočnost celokupnega jugoslovenskega naroda. V tej želji smo si danes na obletnico edini vsi, ki smo dobre volje.

ZAGREB, 20. junija. Danes ob obletnici dogodkov v bivši Narodni skupščini se je vršila v stolni cerkvi zadušnica za pokojnim Stjepanom Radićem, dr. Basaričkom in Pavlom Radićem. Cerkvenemu opravilu, ki ga je opravil opat Strahinščak, so prisostvovali številni voditelji bivše KDK, rodbine pokojnikov, zastopniki mestne občine z županom na čelu, ter mnogoštevilno meščanstvo in seljaštvo iz okolice. Po maši so se udeleženci mirno razšli. Grobovi na pokopališču so okrašeni z zelenjem in že od sinoči gore na vseh treh grobovih luči. Seljaki so od

blizu in daleč poslali številne vence. Eden vencec je bil poslan celo iz Amerike.

BEograd, 20. junija. V tukajšnji katoliški cerkvi se je vršila danes zadušnica za žrtvami 20. junija. Mašo je bral župnik Wagner, prisostvovalo pa ji je mnogo občinstva. Med drugimi je bil opažen tudi Ljuba Davidović.

Ureditve starih obveznosti

PRAGA, 20. junija. Včeraj je senat razpravljal o pogodbi z Jugoslavijo glede ureditve obveznosti v avstro-ogrskih kronah. Poročevalec zunanega odbora je odločno protestiral proti napadom komunističnega senatorja dr. Herza proti Jugoslaviji ter naglašal, da je Jugoslavija skozi stoletja krvavela za svobodo in ideal civilizacije. Senat je nato pogodbo sprejel v obeh čitanjih.

Velik požar v Berlinu

BERLIN, 20. junija. Včeraj popoldne je nastal v Berlinu v moabitnem delu mesta požar, ki bi lahko postal katastrofalen. Po neprevidnosti nekega predelavca kemične tovarne Labosch AG. je nastala eksplozija, ki je povzročila požar. Ogenj se je bliskovito širil od oddelka do oddelka in v par minutah so bila štiri nadstropja v plamenih. Ker so bili tu predvsem laboratoriji z raznimi kemikalijami, so se začeli razvijati še dušljivi plini, tako da so bili v smrtni nevarnosti vsi delavci in nameščenci podjetja. V nekem oddelku je bilo zaposlenih 18 žensk. Ker je gorelo že stopnjišče, se niso mogle nikamor rešiti. Osem se jih je onesvestilo, druge pa so poskakale

lja zakon poleg skrbi za javno varnost tudi dolžnost, skrbeti za gospodarski in kulturni razvoj naroda v posameznih upravnih področjih. S tem je dobila lokalna uprava (sreski načelnik) svojo posebno nalogo in stopa v najožje stike z življenjem naroda. Zlasti še iz tega vidika je določba o potrebni kvalifikaciji političnega uradništva posebno važna.

Ne dvomimo, da bo zakon ob primerno točni izvedbi njegovih določb pripomogel h konsolidaciji državne uprave. In to je po 10 letih obstoja države nujna potreba.

skozi okna in se skoraj vse težko poskodovale. 23 oseb se je skoraj zadušilo in so jih gasilci rešili v zadnjem trenutku. Tovarniško poslopje je zgorelo do tal. Škoda znaša nad 1 milijon mark.

Zopet najdeno truplo

Včeraj so v bližini Poljskave našli truplo nekega neznanca. Identiteto zagotnega mrliča tamkajšnje oblasti niso mogle ugotoviti. Je srednje postave, 35 do 40 let star in kmetsko oblečen. Pri njem so poleg manj važnih papirjev našli računski listek trdke Pugelj in Rosmann v Mariboru. Vzrokov nesreče ali zločina niso mogli ugotoviti. Najbrže gre za samomor.

Ugodna kolesarska partija v mesečini

Sinoči okrog 10. ure se je pri znani gostilni »Bela zastava« v Studenci zgodila težka kolesarska nesreča, ki je zahtevala kar dve žrtvi. Dva mlada kličavničarja iz delavnic drž. železnice: 19letni Andrej Neureiter in 21letni Alojzij Gomzi sta pri treningu v mesečini padla s svojih koles. Prvi je zadobil na čelu in rokah zelo opasne poškodbe, drugi pa je bil opasno ranjen na levem ramenu. Oba sta se po padcu onesvestila. Studenska orožniška postaja je pozvala rešilni oddelček, ki je oba ranjenca prepeljal v bolnico.

Svinja — potnik v kočli

Mariborske ulice so večkrat pozorišče dokaj kurioznih in komičnih scen. Ena takih »jedinственosti« je brezdvomno 120 kilogramov težak pujs, ki je brez spremstva »vstopil« na glavnem kolodvoru v kočijo št. 5 in »zaukazal« smer svojega potovanja: V Kamnico... Ponošno, kakor da se zaveda svojega svinjskega dostojanstva, si je ogledoval Aleksandrovo cesto in lepo aranžirane izložbe ter kratkokrile Mariborčanke. Šlo je za neko stavo.

Stekel pes pod avtomobilom

Na Koroški cesti so opazili te dni psa volčje pasme, ki je kazal vse znake stekline. Peneč in s povešeno glavo je stopal po Koroški cesti v smeri proti Kamnici. Ko je v tem trenutku privozil po cesti nek poltovorni avto, se je pes zakadil pod kolesa in se dobesedno zagrizel v gumijaste obroče. Psa je parkrat zavrtelo, nakar je obležal z zmečkanjo glavo. Bila pa je prava sreča, kajti v bližini se je igralo več otrok, ki bi jih bil stekel pes skoraj gotovo obgrizel.

Stanovanjske krize še ni konec

MNOŽEČE SE DELOŽACIJE NAPOVEDUJEJO ŠE HUJŠO STANOVANJSKO KRIZO. — KDO NAJ POSKRBI ZA DELOŽIRANCE?

V zadnjem času so postale deložacije skoraj vsakdanja stvar. Kar po vrsti se sele najemniki iz stanovanj, ki so jih imeli morda že dolga leta, ali pa ki so jim bila nekoč nakazana od stanovanjskega urada. Srečen je, kdor more še pred potekom odpovednega roka dobiti drugo stanovanje. V Mariboru to ni lahka stvar. Saj ni na razpolago niti dragih, še manj pa seveda cenenih stanovanj, kakršnih si pač ljudje največ žele. Posledica tega so množični seli stanovalci pod oboki državnega mostu in v zadnjem času tudi pred magistratom na Rotovškem trgu. Človek, ki s trdim delom zasluži jedva 1000 Din na mesec, si pač ne more privoščiti drugega stanovanja, saj še ob skromnejši najemnini jedva preživlja sebe in še težje številno družino. V Mariboru se je v primeri z drugimi mesti, n. pr. Ljubljano zelo malo gradilo in ni čuda, če je stanovanjska beda še vedno občutna. Stanovanja, ki jih izpraznijo deložiranci, so ali namenjena rodbinskim članom hišnih posestnikov, ali pa v druge, ne več stanovanjske svrhe. Zato pomeni skoraj vsaka deložacija ne samo izgubo stanovanja za deložirano stranko, marveč tudi v splošnem. Prav gotovo pa take deložacije prav nič ne pripomorejo k zmanjšanju splošne stanovanjske mizerije. Vse zama je zatrjevanje, da je stanovanj dovolj na razpolago in da gre le za najemnike, ki nimajo čiste vesti glede svojih odnosov s hišnim posestnikom. Ni se še pripetilo, da bi ostalo kako stanovanje nezasedeno, če ni bilo preveliko ali če ni šla najemnina v nedosegljive vsote.

Vse tarnanje o stanovanjski bedi pa ne pomaga nič. Potrebno je delo. Mislím, da bi bili sedaj predvsem hišni posestniki poklicani, da svoje trditve o preobilici stanovanj o priliki borbe za ukinitve stanovanjske zaščite sedaj realno dokažejo. Bilo bi na mestu, da bi Društvo hišnih posestnikov ustanovilo brezplačno posredovalnico in poskrbelo stanovanja deložirancem in drugim interesentom, ki si zama prizadevajo, da bi 'obili stanovanje. Jasno je, da ljudje ne bodo mogli ostati večno pod mostom in na Rotovškem trgu, ki bo, kakor vse kaže, kmalu premajhen, da bi sprejel vse, ki jih čaka enaka usoda. Glavna sezona deložacij še le pride, ko potečejo odpovedni roki in ko preneha še sedaj veljavna zožena stanovanjska zaščita, v jesenskih in prvih zimskih mesecih. Svoječasno se je zahtevalo od občine, naj poskrbi za nesrečne žrtve stanovanjske bede. Občina je za omiljenje stanovanjske mizerije že mnogo storila in v spominu je še, koliko hrupa je bilo, ko se je odločila za nadaljne stanovanjske zgradbe. Dandanes, ko so finančna sredstva občine takorekoč maksimalna, je o nadaljnjih stanovanjskih zgradbah potom občine še težje govoriti. A kdo naj pomaga? Država? Privatna iniciativa? Hiše še premalo nesejo, da bi zasebniki investirali svoj kapital v

stanovanjske palače. Država je svoje podpore za ta namen že izpala in do skrajnosti omejila. Od tu ni pričakovati pomoči. Občina nima, torej tudi ne. Kaj bo z deložiranci na zimo, o tem pa bo treba razmišljati že sedaj. Nekdo mora biti, ki bo napravil red. Če to po obstoječih zakonskih predpisih ni mogoče, se bo pač hočeš — nočeš treba vrniti k stanovanjski zaščiti. In baš zato mislim, da bi bilo v interesu hišnih posestnikov samih, da aktivno sodelujejo pri razmestitvi najemnikov in deložirancev. Fr. L-e.

Pod oboki državnega mosta...

V borbi za streho je delno ukinjenje stanovanjske zaščite stanovanjske prilike tako poslabšalo, da se tudi zaščitenih polasča obup. Prisilne deložacije se vrstijo dan za dnem. Pred dnevi so postavili na cesto v Taborski ul. št. 8 rodbino mizarja Vincenca Purgaja, ki je zama iskal zavetja pod kakršnokoli streho. Intervencije pri oblastvih so ostale brez uspeha. Pobral je svoje pohištvo in stanovanjsko opremo ter se zaupal naklonjeni prirodi. Na desnem bregu Drave pod obokom državnega mostu se je utaboril, si uredil »spalnico«, »kuhinja« in »mizarstvo delavnico« ter nadaljuje obrt. Skobelniki in žage pojo kakor poprej v delavnici, le sinček Rajko joče. Najbolj potrj je stari atek. Življenje je starčka, ki se je neprestano boril za skorjo trdega kruha, preveč razočaralo. Lansko zimo je postal celo invalid. Na uličnem hodniku, ki ni bil posut s peskom, mu je spodrsnilo in si je zlomil nogo. Sedemdeset dni je ležal v bolnici, občina pa se je hotela odkupiti z 2 tisoč dinarji. Sedaj si išče pravice pri sodišču.

Na Rotovškem trgu št.

Drugi nesrečnež je Stefan Lepenik, delavec v neki usnjarni. Oče 4 otrok je moral iz stanovanja na Koroški cesti št. 43. Skromno pohištvo je naložil na voz in ga prepeljal na Rotovški trg in ga zložil pred urad »Urad za socialno skrb«. Šest članov rodbine, rodbina, ki je predmet splošnega pomilovanja, je prespala prvo noč na trdih tleh, brez izgledov, da bo dobila v doglednem času kak kotiček, kjer bi našla zavetja vsa nedolžna mladoletna deca. Mlada mati joče neprestano, dočim se otroci nedolžno smejejo usodi, ki jih je pregnala z doma, očetu pa se solze gorja mešajo z potnimi sragami.

Kupi pohištva razmetani na umazanih tleh, se rogajo usmiljenju človeške družbe XX. stoletja in vsem njenim socialnim in humanitarnim ustanovam. Dvajseto stoletje je dalo moderne civilizirane »cigane«, ki so se utaborili pod mostom in pred magistratom. Pračloveku, ki je vedril v duplinah in brlogih, je bilo prijetneje. Mati zemlja je takrat pripadala vsem in stanovanjska mizerija je bila še neznana. Pravica gorjače je bila pravičnejša od vseh zakonov in pisanih postav.

ko plačujejo v obrokih itd. Prezupljivi ljudje so na ta način podpisovali menice, ki so jih pa židi izpolnili na gotov termin in jih sedaj po vrsti iztožujejo kot zapadle. Imamo dovolj domačih trgovin, solidnih in z dobrim blagom, ki lahko najmanj tako ugodno postrežejo nego dunajski čifuti, ki pa ne dajejo na naravnost goljufiv način podpisov ti od svojih odjemalcev menic. Tako se pač vedno kaznuje naš stari greh, da svojemu človeku ne zaupamo, pač pa tujemu agentu, ki ga niti ne poznamo!

Vandalizem.

So ljudje, ki imajo posebno zadoščenje, če morejo pokvariti ali demolirati kako javno napravo, pa bila tudi samo cestna tablica. V zadnjem času so se spravili zlasti na klopi v Strossmajerjevem drevoredu, kjer so pri klopih polomili vsa naslonjala. Strossmajerjev drevored je priljubljeno počivališče penzionistov, ki kaj radi posedajo na klopih. Mestno občino prosijo, naj jim klopi popravi, policija pa naj posveti temu vandalizmu primerno pažnjo in storilce eksemplarno kaznuje.

Mariborski in dnevni drobiž

Bon ton pri telefonu

Pravijo, da dobimo v nekaj tednih telefonske avtomate. Zahvalili se bomo preprijaznim gospodičnam pri telefonski centrali in bo čas, da postanemo ob telefonu bolj vladni, ker bomo občevali kar naravnost brez posredovalk pri centrali, ki so opravičevale našo nervoznost in slabo voljo. Pa sedaj odhajajo in nič slabega, marveč samo dobro za njimi...

Drugače bo sedaj, ko bomo zavrtili kolesce na avtomatu in že bo v telefonu pravi glas, če bomo le znali prav zavrteti... kajti tudi pri avtomatskem telefonu bomo večkrat »napačno zvezani« in telefon nam bo šumeč sporočil »zasedeno«.

Kadar bomo pa dobili pravi spoj, takrat bomo govorili s prijateljem, kakor govorimo na cesti brez prislušalca in brez prič in treba je, da smo si na jasnem, kako ga naj nagovorimo.

Poznam pisarno, ki se nikdar ne javi in meni, da je višek modrosti, če vpraša: Kdo kliče in si pusti povedati ves naslov klicatelja in razložiti celo zadevo do podrobnosti, da končno z obžalovanjem sporoči, da ni bila klicana prava številka.

Tako tedaj? Kdo se naj prvi javi, tisti ki kliče ali tisti, ki je klican? Na cesti bi se moral pač prvi predstaviti tisti, ki drugo ogovori, vendar je pri telefonu praktičneje, če se mesto preprijaznega: »Halo« imenuje klicani, da klicatelj takoj ugotovi, ali je zadel pravi ali napačni spoj. Pred dnevi je šla skozi nemške liste pravzanimiva debata, ki je dala sicer mnogo vidikov, a vprašanja ni zaključila v splošnem soglasju. Treba bo, da bo tudi pri nas še le praksa pokazala, kako pot bo ubrala večina: ali bo čuvan inkognito do skrajnih možnosti, ali pa bom pri delu kar mimogrede povedali v telefon svoje ime, da se nadalje ne brigam, ako me številka ni pogodila. Življenje bo ta teoretiziranja rešilo po svoje; če bo šla pa trčila skupaj inkognito klicatelj in inkognito poklicanec, potem bo pa zmede, spora in smeha, kakor če bi se zalela dva trgovca druga v drugega na odprti cesti. Tudi ta dvase navadno ne ravnata po bon-tonu.

Seja občinskega sveta.

Danes ob 18. se vrši v mestni posvetovalnici seja občinskega sveta mariborskega. Na dnevnem redu so tekoče zadeve.

Zadnja pot Karla Pisnika.

Pogreb Karla Pisnika, posestnika in trgovca v Sv. Lovrencu na Pohorju, ki se je vršil včeraj popoldne, je najbolje pričal, kako priljubljen je bil pokojnik v vseh krogih. Od blizu in daleč so prihitali znanci in prijatelji, da ga spremijo na zadnji poti. Poleg domačega Sokola se je udeležila pogreba deputacija Sokola iz Ruš in iz Maribora, nadalje zastopniki invalidske organizacije, predstavniki raznih narodnih in humanitarnih društev, ki so štele pokojnika med svoje požrtvovalne člane. Pri pogrebu je svirala tudi godba »Drave« in godba domačih gasilcev, na domu in na grobu pa so zapeli domači pevci žalostinke. Krsto je pokrivalo mnogo vencev. Pokojnik zapušča poleg žene in dveh otrok tudi 87letno mater.

Pevski zbor »Drave«

je priredil preteklo nedeljo svoj izlet k Št. Vidu pri Ptuj, kjer je bilo ta dan prošenje, ter se je ustavil pri gostilničarju Kranjcu. Št. Vidčani so bili redkega obiska zelo veseli, ker imajo le malo, kadaj priliko slišati lepo narodno pesem. Vsakokrat, ko je zbor nastopil, so ga obstopile gruča domaćinov ter občudujoče sledile izvajanju. Le prekmalu so minile popoldanske ure in težko se je poslovil zbor od svojih zvestih poslušalcev, posebnost pa od izredno prijaznega in gostoljubnega gostilničarja g. Kranjca, ki se je bogato oddolžil redkim in simpatičnim gostom iz Maribora.

Kongres Zveze slovenskih gasilcev

se je vršil 16. tm. v Poznanju ob udeležbi delegatov gasilstva iz Češkoslovaške, Jugoslavije in Poljske ter gostov iz Belgije in Lotiške. Predsednikom Zveze je bil izvoljen poznanjski vojvoda Twardi.

Prošnja finančni upravi.

Iz vrst vpokojencev smo prejeli: Računski oddelek delegacije ministrstva financ v Ljubljani je 31. maja rešil akt glede izplačila znanih razlik, ki so končno vendarle prišle na vrsto. Med temi spisi je bilo tudi več, nanašajočih se na vpokojence v Mariboru, ki seveda že zelo nestrpno čakajo na izplačilo. Akt je srečno priromal okrog 7. junija v Maribor z nalogom, naj prizadeti vpokojenci takoj podpišejo pobotnice in spis takoj vrnejo. To se je zgodilo še istega dne, a do danes o denarju še ni ne sluha ne duha, četudi je bila obljubljena takojšnja likvidacija. Ker se je marsikdo na ta račun že zadolžil, prosijo vpokojenci finančno upravo, da to zadevo malo pospeši tako, da bodo vpokojenci vsaj še do prvega prihodnjega meseca prišli do denarja.

Rdeči križ v Krčevini.

Krajevni odbor »Društva Rdečega Križa« se je dne 17. t. m. na inicijativo srezkega poglavarja, vl. svetnika g. doktorja Ipavca ustanovil v Krčevini pri Mariboru. Sporazumno je bil izvoljen za predsednika g. sednika šol. upr. Cvetko Fran; za tajnika Koudelka Ivan, za blagajničarko ga. Schwarz Terezija, njena namestnica ga. Lichtenwallner Viktorija. Novoizvoljeni odbor bo kooptiral še po enega zastopnika iz sosednih občin ter sestavil iz teh tročlanski nadzorni odbor.

Mariborska gasilska župa

je imela preteklo nedeljo zborovanje v Studencih pri Mariboru. Za tekoče poslovno leto je bil izvoljen za predsednika g. Pfeifer iz Hoč, za njegovega namestnika pa g. Flakus in Ruš. Po zborovanju se je vršil nastop gasilnega društva v Studencih in železniških delavnic, ki je sijajno uspel in žel priznanje vseh navzočih. Popoldne se je razvila v Sokolskem domu animirana zabava, ki je trajala pozno v noč.

Mlada sleparka.

Včeraj popoldne je bila aretirana 17-letna vajenka Nada S., zaposlena v neki trgovini v Melju. V zadnjih dveh mesecih je ogoljufala podjetje za 1200.— Din na ta način, da je kasirala pri odjemalcih manjše zneske za raznešeno blago, ki jih ni oddajala, temveč vedno zatrjevala, da nekatere stranke odlašajo s plačili, dokler naposled niso prišli na sled njeni nepoštenosti. Dekle se zagovarja, da je denar porabila za priboljšek pri hrani, deloma pa za obiskovanje kina. Zadeva je bila poverjena sodišču v nadaljnje obravnavanje.

Nagrobni napisl.

Prijatelj lista nam piše: Malo več brlge za slovenski značaj naše zemlje, o čemur ste nedavno pisali, bi bilo res potrebno. Zlasti bi se moralo posvetiti malo več pozornosti napisom na grobnih spomenikih, ki so često tako spakedrani, da so vse prej ko slovenski. Kazalo bi, da bi se uradnim potom izdalo kamnosekom in drugim izdelovalcem nagrobnih spomenikov zbirko nagrobnih napisov v pravilni slovenščini, ki bi jim morala služiti za vzorec. Tu bi lahko mnogo vplivali tudi župni uradi, ki bi mogli iti svojim župljanom pri sestavi nagrobnih napisov na roko.

Vežbalno streljanje na golobe.

priredi sekcija Maribor Slov. lovskega društva v nedeljo, 23. t. m. ob 16. uri na vojaškem strelišču v Radvanju.

Narodna banka

podružnica v Mariboru bo poslovala v soboto dne 22. t. m. nepretrgoma od 8. do 18. ure, radi vpisa delnic privilegirane Agrarne banke d. d., Beograd. 1472

Igralca državne razredne loterije opozarjamo, da so srečke za 18. kolo I. razreda že dospele. Žrebanje se bo vršilo dne 8. julija t. l. Segajte pridno po njih, dokler še traja zaloga. Srečke dobite v upravi »Jutra« in »Večernika«, Maribor, Aleksandrova cesta 13. U.

Pri nagnenju k maščobi,

protinu, sladkosečnosti izboljšuje naravna »Franc Jožefova grenčica« delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo. Raziskovalci na polju zdravniške vede o presnavljanju zatrjujejo, da so dosegli z »Franc Jožefovo vodo« sijajne rezultate. Dobi se v vseh drogerijah in specerijskih trgovinah.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Četrtek, 20. junija. Zaprto.
Torek 25. junija ob 20. uri »Romeo in Julija«. Poslovilna predstava g. Janko Rakuš.

Gostovanje mariborskega Narodnega gledališča.

Petek, 21. junija v Celju.
Sobota, 22. junija v Ljutomeru.
Ponedeljek, 24. junija v Ptuj.

Ne podpisujte menic tujim agentom!

Zadnje čase imajo mariborski pravni zastopniki in sodišča polno opravka z iztoževanjem neštetihih menic, ki so jih raznim dunajskim židovskim agentom podpisali kmetje in tudi druge osebe iz široke mariborske okolice. Agentje prihajajo ponujat blago in obleke, in kdor ne more takol plačati, mu seveda ljubezljivo prigovarjajo, da to nič ne de, da bodo firme že počakale, samo naj podpišejo radi sigurnosti menice, da pa lah-

Na „verski fronti“ v sovjetski Rusiji

NAPOVED BOJA RELIGIJAM DO UNIČENJA. — UNIČENJE VER SOCIJALNA IN POLITIČNA NUJNOST. — CERKVE IN SAMOSTANI KOT ZABAVIŠČA. — PROTIVERSKA BORBA V ŠOLAH IN GLEDALIŠČIH. — SPREMEMBA USTAVE V CILJU POOSTRITVE BORBE. — VODITELJ BREŽBOŽNIKOV DULOV PRIZNAVA NEUSPEH DOZDAJNE BORBE.

Moskovski dopisnik rimske »Tribune« objavljaja v svojem listu zanimivo poročilo o zadnjih fazah ostrih protiverskih bojev v sovjetski Rusiji.

»Petletni načrt« boljševiških voditeljev — pravi pisec med drugim — obsega poleg kolektivizacije kmetijskih posestev tudi uničenje religije. Boljševizem in religija sta dva antitetična termina, drug izključuje drugega. Ogenj in voda. Čim bolj se bliža boljševizem realizaciji svojih zahtev, tem huje se bori proti veri. Ateizem je logična premisa materijalizma, torej tudi boljševizma, ki je naravni produkt materijalizma. Čim so ruski boljševiki prišli na oblast, so napovedali vojno Bogu, vsaki veri, bodisi krščanski, židovski, muslimanski ali budistični. Zlasti so naperili koncentričen ogenj proti pravoslavlju. Za boljševike je uničenje religije socijalna nužnost. Po ideologiji boljševizma je religija socijalno zlo, škodljiva posledica lažnjivega vzroka, opij, s katerim se hoče uspavati duhove, o rodje kapitalizma za tlačenje delavskih mas. Religija je direktni ali indirektni vzrok mnogih težav, ki teže delavski razred. Zato odgovarja uničenje religije socijalni potrebi.

Pa tudi politični razlogi tirajo boljševizem v boj proti religiji: vse, kar je iz mel stari režim, je uničeno: politična organizacija, ekonomski sistem, ostale so pa razne religije, najresnejše in najnevarnejše protivnice boljševizma. Materija je sovražnica duha, torej mora biti boljševizem nasprotnik religije.

Religije — tako trde boljševiki — so središče latentne protirevolucije. Kler je vez med kmetijskim ljudstvom in meščanstvom, krog klera se zbirajo vsi elementi, ki so iz bodisi kakoršnihkoli razlogov proti režimu, od profesorja do antisemitskega književnika, od delavca do pobožne žene! Po mnenju boljševikov so religije in kler največja zapreka boljševiški politiki socializacije, integralnega socializma. Religijam in kleru pripisujejo krivdo, da se budi in razvija religiozno in mistično čustvovanje v velikem delu ruskih intelektualcev, da se širijo razne sekte med vsemi sloji, celo med delavstvom, koje sekte netijo najhujši odpor proti protiverski politiki sovjetov in proti politiki socializacije.

Sicer se boljševiki tolažijo, češ, neštete sekte pomenijo, da se je posrečilo razcepjenje pravoslavne in drugih ver. Drugi zopet, ki treznejše gledajo, so mnenja, da to pomeni: ločeno korakanje k skupnemu cilju.

Dejstvo je, da boljševizem vodi danes protiversko borbo s skrajno energijo. Čim bolj se oddaljuje boljševizem od Napa (nove ekonomske politike) in se približuje integralnemu socializmu, postaja borba vedno ostrejša in nasilnejša. Po mestih in vaseh oskrinjajo in spreminjajo cerkve v klubske prostore, v katerih se proletarijat zabava po svojem okusu. Cerkve in samostani, ki hranijo največji del ruske zgodovine in kulture, se pretvarjajo v sovjetske urade, v muzeje, v protiverske razstave. Ako bodo današnji parokslzem uničevanja cerkva nadaljevali v istem tempu kakor danes, ne bo v par letih v Rusiji nobene cerkve več. Že danes je cela vrsta velikih vasi z mnogobrojnimi prebivalstvom brez cerkve. Najostrejša protiverska borba pa se vodi v šolah med dečaki, med odraslimi v mestih in v vaseh pa v klubih, gledališčih, kinematografih, v živo besedo in tiskom. Politični listi, književne revije, humoristični listi: vse mora služiti pobujanju vere in zmagi nad »velikim neprijateljem delavstva« — Bogom. Da bi odvrnili pozornost od pravih ciljev, združujejo borbo proti religiji s protialkoholno borbo.

Na zadnjem kongresu sovjetov v Moskvi je bila tudi ustava SSSR v nekaterih točkah spremenjena. Vse spremembe gredo za tem, da se čim bolj poostri borba proti religiji. Novi tekst čl. 4 ustave nikomur več ne dovoljuje svobode verske propagande, dovoljuje edinc pa-

sivno izpovedanje vere. Pač pa daje svo bodo protiverske propagande.

Zanimivo sliko današnjega stanja borbe med religiozno in protiversko fronto je nedavno podal predsednik leningradске zveze brezbožnikov Dulov. Pravi, da je na teritoriji današnje sovjetske Rusije krog 50.000 cerkva, prilično 500 samostanov, nekaj tisoč verskih zbormic in krog 25.000 verskih občin raznih sekt. Cerkvenega ošobja je okrog 500.000, verske sekte imajo krog 6 milijonov članov. Samo v enem letu 1927 so znašali dohodki cerkva (skoro sami darovi) preko 300 milijonov rubljev. Dulov opozarja, da v mestih SSSR vpliv cerkve pada, na deželi pa stalno raste. Značilen je tu primer leningradске oblasti, kjer je nad 2700 cerkva, pa samo 600 komunističnih čitalnic. L. 1927 je bilo v tej oblasti 2406 verskih občin, a že 1. jan. 1929 so jih našteali 2724. Pristaši mnogih verskih sekt v SSSR dobivajo materialno pomoč od zunaj. Tako so baptisti leta 1927 dobili iz Amerike 318.000 dolarjev. V Leningradu samem se religiozno gibanje razvija. K temu je pripomogla naredba iz l. 1928, ki dovoljuje v privatnih stanovanjih tudi brez posebnega dovoljenja milice sestanke in zborovanja, ako jim ne prisostvuje več kot 50 oseb. Verski oznanjevalci so prenesli svoj delokrog v privatna stanovanja in internate. Značilno je — pripoveduje Dulov — da so sovjetske kooperativne zadruge pekle ljudem za Veliko noč kolače in da je sovjetska tiskarna »Komintern« po naročilu tiskala 25.000 svetih pisem. Število religioznih ljudi v Rusiji znaša več milijonov, saj je samo propovednikov verskega pokreta nad pol milijona, organiziranih brezbožnikov pa je komaj 400.000. Dulov zato predlaga, naj bi stran vsakega komuniste obvezala, da v hiši, kjer stanuje, širi protireligiozno propagando. Protiverska vprašanja naj postanejo del učnih predmetov v šolah. Baje nameravajo v bodočem šolskem letu napraviti tozadevni praktičen poskus v moskovskih šolah.

Tudi dopisniki raznih listov v Nemčiji poročajo obširno o bojih na »verski fronti« v Rusiji. Konstatirajo pa kot očitno, da so odpadli od raznih ver po mestih oni, ki so jim tudi dozdej samo formalno pripadali, dočim se v splošnem zopet obnavlja stara izkušnja iz zgodovine raznih ver, da iste baš v času progono notranje rastejo in se krepe.

V splošnem so si poznavalci razmer edini v mnenju, da je bila pametnejša taktika prejšnjih voditeljev, ki so pustili religije tiho in mirno izumirati same od sebe, smatrajoč jih za navadno privatno zadevo in odgajajoč mladino za nove ideale. Stalinu je šla stvar prepočasi in odločil se je za aktivno borbo za uničenje religij. Da li z uspehom, pokaže bodočnost.

Ouekovečeni dežnik

Občinski svet v Beavingu v Angliji je sklenil, da se odstrani spomenik Georga Palmerja. Palmer je bil svoječasno veletovarnar in se ima mesto samo njemu zahvaliti za svoj procvit. Hvaležni meščani so mu zato postavili spomenik, toda kipar, ki ga je napravil, je prišel na čudno misel, da je upodobil Palmerja s cilindrom in dežnikom v roki. Toda sklep sedanjega občinskega sveta, da se odstrani ta spomenik, ni bil izvršen morda radi Palmerjevega cilindra in dežnika, ker je bila to mala senzacija za mesto, katero so posečali tujci samo zato, da vidijo ta nenavadni spomenik, temveč bodo odstranili spomenik le radi tega, ker ovira promet.

Pristopajte k stavbni zadrugi »Ribniška koča« kot zadrugi član! Delež 2 Din 100, pristopnina Din 20. Pojasnila daje zadruga »Ribniške koče« r. z. z. o. z. v Mariboru.

Skrivnosti lune in naše zemlje

ALI JE LUNA VEDNO OBKROŽEVALA NAŠO ZEMLJO? — KAJ BO, KO JE NE BO VEČ.

Prilepljeni na obod naše zemlje, kjer se rodimo, trpimo in umrjemo, smo ljudje tako majhna bitja, da se spričo ogromnosti vsemirja niti z najbolj drobnim prahom ne damo primerjati. In vendar smo s svojim pronicujočim duhom posegli že v toliko tajen, ki so se našim davnim prednikom zdele večno nerazrešljive. Saj niti ni še dolgo tega, ko je človeštvo mislilo, da je naša zemlja središče vsega vsemirja in da so solnce, mesec in zvezde le luči, katere je Bog ustvaril zato, da nam svetijo in nas grejejo.

Dandanes vemo, da je naša zemlja samo eden izmed planetov našega solnčnega sistema in da so vse druge zvezde tudi prav taki svetovi, kakršen je naš ali pa taka solnca kot je to, ki nas osvetljuje in ogreva. Vemo pa tudi še več, n. pr. to, da obkrožuje tudi vse vsemirje isti zakon rojstva, življenja in smrti, kakor živa bitja naše zemlje. Tudi naš planetni sistem z našo zemljo vred, se je nekoč »rodil«, sedaj »živi« in bo prišel čas, ko bo »umrl«, t. j. ne bo ga več.

V zvezi s tem je rešljivo tudi vprašanje, ali je luna vedno, že od vsega začetka obkrožala našo zemljo ali ne? Po zakonih, ki so bili odkriti v zadnjih desetletjih, se krožne poti vseh vseмирskih teles vedno bolj krčijo, to se pravi, da postajajo razdalje med, n. pr., našo zemljo in med solncem vedno manjše. Čim manjše je telo, tem hitreje se krči njegova krožna pot. Na podlagi tega zakona torej ni bilo težko ugotoviti, da je naša luna bila pred davnimi, davnimi časi prav tako samostojen planet, kakor je zdaj naša zemlja; ker pa se je njena krožna pot okrog solnca krčila hitreje nego pot naše zemlje, ki je večja, se ji je sčasoma tako približala, da jo je zemlja »ujela« ter jo prisilila krožiti okrog nje.

Naša današnja luna torej ni vedno obkrožala naše zemlje, ampak so bili nekoč

časi, ko je bila samostojen planet, »enakopraven« in »enakovreden« z našo zemljo. Novejša raziskavanja in opazovanja, ki so to teorijo potrdila, so pa med drugim ugotovila tudi to, da se krožna pot lune krog naše zemlje tudi še zdaj stalno krči, to se pravi, da se luna vsakih 100 let za nekoliko približa naši zemlji. Po dolžini, za katero se nam v teku teh vsakih 100 let približa, se da natančno ugotoviti čas, ko nam bo prišla v tako bližino, da bo njena odporna moč premagana in bo padla na nas. Seveda pa se vrši to približevanje tako počasi, da je človeštvo še za ogromne dobe varno pred vsako tako »nesrečo«.

Kako se bo razvijalo človeštvo v prihodnjih tisočletjih in stotisočletjih, se niti ugibati ne da, in tudi tega ni mogoče reči, ali bo človek sploh še doživel tako ogromno dobo let; gotovo pa je, da bo nekoč prišel čas, ko bo povzročila naša današnja »sanjava« luna naši zemlji strašno katastrofo. Ta katastrofa bo pa trajala veliko let, kajti niti luna niti zemlja se ne bosta »vdali« tako zlepa. Luna se bo branila, obkrožala našo zemljo vedno bolj od blizu in v vedno bolj blaznem diru, privlačevala k sebi vse gibljive elemente, kakor zrak in vodo in se pri tem tudi sama vedno bolj ploščila, dokler ne bo prisiljena udati se premoči zemlje. Takrat se bo luna dobesedno razdrobila in njeni kosi bodo v blaznem diru obkrožali zemljo in padali na njo kakor strašna, vse uničujoča toča ledu, kamenja, rudnin itd. To padanje bo trajalo dolgo in šele ko bo vsa materija lune padla na naša tla, bo zopet zavladal mir in bodo na zemlji zopet nastale »normalne« razmere. Toda lune zemlja ne bo imela več in če bodo takrat še živel pesniki, je ne bodo več mogli opevati in tudi zaljubljeni pari se ne bodo mogli več opajati s »srebrno mesečino«.

Sport

PRVA REGATA NA DRAVI.

V dneh jubilejnih svečanosti bo ISSK Maribor priredil poleg pestrega sportnega sporeda tudi prvo regato na Dravi. V lahkih sandolinah bodo tekmovali gospodje posamič, gospodje v dvojce, dame v dvojce in mešani pari. Po dosedanjih prijavah, ki jih sprejema trgovina Sport-Roglič na Grajskem trgu, je računati, da bo udeležba naravnost sijajna. Startalo bo nad trideset čolnov pri Felberjevem otoku, dočim bo cilj pred državnim mostom. Za originalno prireditev, ki jo bo organiziral jubilar, vlada med prijatelji vodnega sporta, kakor tudi med ostalimi sportniki, veliko zanimanje, zlasti ker je prireditelj razpisal za zmagovalce okusna darila. Prva regata bo brez dvoma uvod v novo sportno panogo in začetek zanimivih prireditev na Dravi. Tekmovanje s čolnički bo pričelo že ob pol 9. predpoldne.

ŽAK : ŽELEZNIČAR.

V nedeljo gostuje v Mariboru Železničarski atletski klub iz Subotice proti SK Železničarju. Subotičsko moštvo je nov protivnik, ki ga v Mariboru še nismo videli. Odlikuje se po tipični igri madžarske šole, izredno ostrem startu in hitri kombinaciji. Napadi slonijo predvsem na izrabljanju hitrih kril, dočim je obramba v razdiranju izredno zanesljiva. V Subotici je moštvo sicer na tretjem mestu, vendar je v prvenstveni tekmi s Sandom izsililo remis 1:1. Obeta se torej izredno zanimivo srečanje in ni izključeno, da bodo gosti s svojim načinom igre nadvladovali domače »Železničarje«, ki goje nizko kombinacijsko igro kratkih pasov in se po sistemu povsem razlikujejo od odličnih protivnikov.

Službeno iz sodniške sekcije.

SK Železničar:ŽAK sodi dr. Planinšek. Predtekmo Kurilnica:Delavnica sodi g. Vesnaver. Mladinsko tekmo pa g. Brezant.

Kombinirana stafeta.

Posebnost jubilejnih prireditev ISSK Maribora bo tudi kombinirana stafeta s startom na igrišču v Ljudskem vrtu in s ciljem na Trgu svobode. Imela bo najmanj štiri predaje. Pri drugi predaji bo stafetno palico dobil na levem bregu Drave plavalec, ki jo bo predal na desnem bregu, od tam pa jo bodo zopet tekači prenesli na Trg svobode.

ISSK Maribor — hazenski odsek.

Pozivam vse članice prve in rezervnih družin, da se zanesljivo udeležijo treninga v petek popoldne. Pričetek točno ob pol 18. Redni treningi se bodo odsej vršili ob torkih in petkih. Udeležba obvezna. — Načelnica.

Večna noč na Južnem tečaju

Na Južnem tečaju, kjer tabore člani Byrdove ekspedicije, je nastopila sedaj doba polletne polarne zime. Tam je sedaj »večna noč«. Po poročilih, ki prihajajo od Byrda, je vreme sedaj tamkaj naravnost obupno. Člani ekspedicije sploh ne morejo iz svojih barak. Kakor da bi se vse zarotilo proti njim. Gosta megla obdaja daleč naokrog vse in celo mesec je izginil. Edini izprehod je mogoč pod galerijami, ki so jih člani ekspedicije izkopali pod snegom in ledom kot zvezne jarke med barakami. Zanimivo je, da se je zadnje dni temperatura na Južnem tečaju znatno dvignila in je bilo zabeleženo celo 5 stopinj nad ničlo. To je bil pravcati »val toplote«, ki pa je seveda kaj kmalu izginil in je padla temperatura zopet na 20 stopinj pod ničlo. Megla gre polagoma članom ekspedicije na živce, ker jim onemogoča vsako gibanje, kaj šele delo. Ti zdravi ljudje postajajo vsled tega melanholični in razdražljivi in v nestrpnosti pričakujejo, kedaj se bo solnce pričelo zopet pomikati proti jugu, da razprši noč in zasije polnih šest mesecev. Tedaj pa bodo zvesti Byrdovi nasprotniki zopet zasakali rokave in nadaljevali delo, katerega rezultate pričakuje ves kulturni svet z največjim zanimanjem in nestrpnostjo.

Beneška ljubimca

PALMA